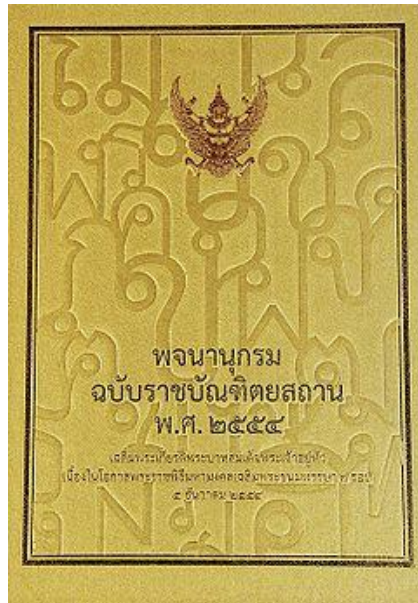

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การใช้พจนานุกรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การใช้พจนานุกรม (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

พจนานุกรม คือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำและวลี เรียบเรียงไว้ตามลำดับอักษร ให้ตัวสะกดที่ถูกต้อง การอ่านออกเสียง ชนิดของคำ ความหมาย หรือคำจำกัดความของคำ ประวัติของคำ วิธีใช้คำด้วยย่อคำเหมือน คำพ้อง คำที่มีความหมายตรงข้าม นอกจากนี้คำบางคำอาจมีแผนภูมิ ตาราง หรือภาพประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะของพจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ “คำ” รวบรวมคำต่าง ๆ เรียงตามลำดับอักษร แต่ละคำจะอธิบายให้ทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) ตัวสะกดที่ถูกต้อง
- ๒) การอ่านออกเสียง

- ๓) ความหมายของคำ คำจำกัดความ
- ๔) ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม ฯลฯ
- ๕) ประวัตินิยามของคำ รากศัพท์ เช่น เป็นคำที่มีรากศัพท์มา

จากภาษาใด

- ๖) การใช้คำ ตัวอย่างการแต่งประโยค
- ๗) คำพ้อง คำตรงข้าม
- ๘) ตัวอย่างต่างๆ
- ๙) บางเล่มมีประวัติบุคคลสำคัญด้วย
- ๑๐) มีภาพประกอบตามความจำเป็น

วิธีการใช้พจนานุกรม

๑. การเรียงลำดับพยัญชนะ

- ๑.๑ เรียงพยัญชนะจาก ก - ฮ
- ๑.๒. พยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบและอักษรนำ ถ้าจะค้นหา คำให้ดูที่พยัญชนะตัวแรกของคำเป็นหลัก
- ๑.๓. คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตามด้วยสระ จะอยู่หลังคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะแล้วตามด้วยพยัญชนะ
- ๑.๔. คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับจะอยู่ก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์
- ๑.๕. คำที่อยู่ในหมวดอักษรเดียวกันให้พิจารณาพยัญชนะตัวถัดไป

๒. การเรียงลำดับสระ

- ๒.๑. คำที่ไม่มีรูปสระกำกับจะอยู่ก่อนคำที่มีรูปสระ
- ๒.๒. รูปสระต่าง ๆ จะเรียงลำดับ

๓. บัญชีอักษรย่อ

- ๓.๑. อักษรย่อในวงเล็บจะบอกที่มาของคำ

๓.๒. อักษรย่อหน้าบทนิยามจะบอกชนิดของคำตามหลัก
ไวยากรณ์ เช่น

ก. = คำกริยา

น. = คำนาม

๓.๓. อักษรย่อในวงเล็บหน้าบทนิยามจะบอกลักษณะของคำ
ที่ใช้เฉพาะแห่ง

๔. การเรียงลำดับคำที่เป็นนามย่อ

จะจัดเรียงไว้ตามหมวดอักษร เช่น

ดุก เป็นนามย่อของปลา จัดเรียงไว้ในหมวดอักษร ด

๕. ประวัติของคำ

จะบอกไว้ท้ายคำนั้น ๆ โดยเขียนอักษรย่อไว้ในวงเล็บ เช่น
กรีธา (ส) มาจากภาษาสันสกฤต

๖. การอ่านออกเสียงของคำ

ในพจนานุกรมจะบอกคำอ่านไว้ในวงเล็บเหลี่ยมท้ายคำนั้น ๆ
เช่น เกษตร [กะเสด] น. ที่ดิน ทุ่งนา ไร่